

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.026.01.2015

P/15/021

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P.15.021 – „Dostosowanie polskiego przemysłu do wymogów Pakietu energetyczno-klimatycznego”.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Radosław Kropiowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97342 z dnia 8 października 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Grupa Kapitałowa Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna, ul. Kuźnicka 1, 72-010 Police ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Jaloński, Prezes Zarządu – Dyrektor Generalny od 1 lutego 2011 r. Poprzednio Prezesem Zarządu – Dyrektorem Generalnym był od 19 lutego 2007 r. Ryszard Siwiec, a od 25 czerwca 2009 r. Zbigniew Miklewicz. (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ działania podejmowane przez Spółkę w zakresie dostosowania działalności do wymogów Pakietu energetyczno-klimatycznego⁴ w latach 2008-2015 (I połowa), mimo że od 2013 r. liczba bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ była znacznie mniejsza od rzeczywistej emisji, a w 2015 r. wystąpiła konieczność zakupu ponad 424 tys. uprawnień w celu pokrycia emisji za 2014 r. [...] ⁵

Spółka dla instalacji powodujących wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, uzyskała wszystkie niezbędne pozwolenia i faktyczna działalność spełniała ich warunki. W związku z regulacjami wynikającymi z Pakietu energetyczno-klimatycznego, Spółka wypełniła wszystkie obowiązki związane z uczestnictwem w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Poniesione z tym

¹ Dalej: Spółka.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Rozumianego, jako zbiór norm prawnych wdrażających cele UE w zakresie zmian klimatu i energii ze źródeł odnawialnych do roku 2020 według postanowień m.in. art. 5 ust. 5 lit. a decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/406/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. L 40 z 05.06.2009, s. 136). Dalej: PEK.

⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

koszty wyniosły w 2014 r. [...] ⁶ zł, co odpowiadało [...] ⁷% wartości zysku brutto ze sprzedaży i [...] ⁸% przychodów ze sprzedaży.

Spółka nie realizowała inwestycji bezpośrednio ograniczających emisję CO₂, w tym dwóch zgłoszonych w 2011 r. do Krajowego Programu Inwestycyjnego, uważając je m.in. za ekonomicznie nieuzasadnione, ponieważ wartość poniesionych nakładów, byłaby niewspółmierna do ponoszonych obecnie kosztów związanych z zakupem uprawnień do emisji. Spółka podejmowała inne zadania, które poza osiągnięciem planowanych efektów, wpłynęły także na zmniejszenie emisji CO₂ w wymiarze 41,5 tys. Mg CO₂ rocznie (emisja za 2014 r. wyniosła 1.699,2 tys. Mg CO₂).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prawidłowość wykonania obowiązków wynikających z postanowień Pakietu energetyczno-klimatycznego

Opis stanu
faktycznego

1.1. Posiadane przez Spółkę instalacje wprowadzające emisje do powietrza w latach 2008-2015 (I połowa), zakres objęcia ich systemem handlu uprawnieniami oraz warunki eksploatacji.

Na 30.06.2015 r. Spółka posiadała 8 spółek zależnych¹⁰, w tym 7 było objętych konsolidacją¹¹. Dwie spółki zależne, tj. Arrican Investment Group S.A. i Grupa Azoty Africa SAU oraz spółka pośrednio zależna Afrig Trade¹² były zarejestrowane i prowadziły działalność na terenie Senegal. Przedmiot działalności wszystkich spółek zależnych nie obejmował zakresu Europejskiego Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji¹³.

(dowód: akta kontroli str. 540, 640-642)

Spółka w okresie objętym kontrolą posiadała 16 instalacji¹⁴ wprowadzających emisje do powietrza, w tym objęte EU ETS do 31.12.2012 r. były 2 instalacje, tj. Elektrociepłownia nr 1 i Elektrociepłownia nr 2¹⁶, a od 1.01.2013 r. dodatkowo 3 instalacje, tj. instalacja do produkcji: amoniaku, bieli tytanowej i nawozów.

(dowód: akta kontroli str. 813-814, 215)

Podstawowym przedmiotem działalności Spółki była: produkcja i sprzedaż nawozów chemicznych, bieli tytanowej i innych chemikaliów; wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja energii elektrycznej oraz pary wodnej.

(dowód: akta kontroli str. 18-22, 314-319, 640, 642)

⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

¹⁰ Tzn. była właścicielem ponad 50% ich udziałów lub akcji.

¹¹ Czyli objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym. Spółka posiadała także 100% udziałów w Supra Agrochemia Sp. z o.o., która nie była objęta konsolidacją.

¹² Będą własnością Spółki African Investment Group SA.

¹³ Europejski System Handlu Uprawnieniami do Emisji (European Union Emissions Trading Scheme). Dalej EU ETS ustanowiony w ramach Wspólnoty Europejskiej dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającą dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz. U. L 275 z 25.10.2003, s. 32). Dalej: dyrektywa EU ETS.

¹⁴ W tym instalacja do produkcji do produkcji fluorokrzemiany sodu (funkcjonowała do 2010 r., a instalacja neutralizacji siarczanu żelaza od 2011 r.

¹⁶ Dalej EC I i EC II.

Charakterystyki instalacji emitujących CO₂, tj. instalacje do spalania paliw o mocy nominalnej ponad 50 MW (Elektrociepłownia EC I i EC II) oraz instalacje do produkcji bieli tytanowej, nawozów¹⁹ oraz do produkcji amoniaku²¹, zostały zawarte w wydanych na rzecz Spółki pozwoleniach zintegrowanych²² oraz zezwoleniach na emisję gazów cieplarnianych.

(dowód: akta kontroli str. 125-257, 562-567, 624-639)

Pozwolenia zintegrowane²⁴ (obejmujące wszystkie instalacje) określały m.in. warunki wprowadzania do środowiska substancji oraz wytwarzania odpadów, w tym dopuszczalne roczne wielkości emisyjne dla substancji wprowadzanych do powietrza: pyłu, dwutlenku siarki oraz tlenków azotu. W pozwoleniu zintegrowanym z 2014 r. m.in. określono, jakie rozwiązania techniczne i sposoby prowadzenia instalacji zapewniają spełnienie wymagań najlepszej techniki i osiągania wysokiego stopnia ochrony środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 125-176, 177-211-215-257)

Wydane na rzecz Spółki ww. pozwolenia nie zostały cofnięte lub ograniczone ze względu na przyczyny, o których mowa w art. 194-196 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska²⁶.

(dowód: akta kontroli str. 7, 353, 215-257, 549-551)

Rzeczywista emisja substancji nieobjętych systemem EU ETS w latach 2008-2014, była niższa niż emisja dopuszczalna określona w wydanych na rzecz Spółki pozwoleniach zintegrowanych, tj. emisja:

- a) pyłu z instalacji pomocniczych w latach 2008-2014 wyniosła 124,936 Mg przy emisji dopuszczalnej 384,946 Mg,
- b) pyłu z instalacji do produkcji kwasu fosforowego w latach 2008-2014 wyniosła 291,805 Mg, przy wielkości dopuszczalnej 659,1 Mg,
- c) z instalacji do produkcji kwasu siarkowego w latach 2008-2014 wyniosła: SO₂ w ilości 5.920,615 Mg przy emisji dopuszczalnej 21.880,5 Mg; 381,929 Mg NO_x (emisja dopuszczalna 1.782,9 Mg) oraz 10,008 Mg pyłu (23,9 Mg),
- d) z instalacji do produkcji amoniaku w latach 2008-2014 wyniosła: SO₂ w ilości 33,14 Mg przy emisji dopuszczalnej 100,1 Mg; 1.146,19 Mg NO_x (emisja dopuszczalna 4.494,6 Mg); 14,296 Mg pyłu (55,8 Mg),
- e) pyłów z instalacji do produkcji mocznika w latach 2008-2014 wyniosła 669,413 Mg przy emisji dopuszczalnej 905,7 Mg,
- f) z instalacji do produkcji nawozów w latach 2008-2014 wyniosła: SO₂ w ilości 27,433 Mg przy emisji dopuszczalnej 304,3 Mg; 155,132 Mg NO_x (emisja dopuszczalna 1.159,2 Mg); 975,574 Mg pyłu (1.956 Mg),
- g) z instalacji EC I w latach 2008-2014 wyniosła: SO₂ w ilości 1.714,791 Mg przy emisji dopuszczalnej 5.216,8 Mg; 571,785 Mg NO_x (emisja dopuszczalna 2.319,6 Mg); 509,035 Mg pyłu (3.696,8 Mg),

¹⁹ Rodzaj działania dla każdej z tych czterech instalacji – Spalanie paliw w instalacjach o całkowitej nominalnej mocy cieplnej przekraczającej 20 MW - wg załącznika I do dyrektywy EU ETS.

²¹ Rodzaj działania – produkcja amoniaku – wg załącznika I do dyrektywy EU ETS.

²² Pozwolenie zintegrowane wydane przez Wojewodę Zachodniopomorskiego 27.02.2004 r. znak: SR-S-6/6619/1/04 (dalej: pozwolenie zintegrowane z 2004 r.) oraz pozwolenie zintegrowane wydane przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego 09.01.2014 r. znak: WOŚ.II.7222.13.9.2013.MG. Dalej: pozwolenie zintegrowane z 2014 r.

²⁴ Pozwolenie zintegrowane wydane przez Wojewodę Zachodniopomorskiego 27.02.2004 r. znak: SR-S-6/6619/1/04 (dalej: pozwolenie zintegrowane z 2004 r.) oraz pozwolenie zintegrowane wydane przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego 09.01.2014 r. znak: WOŚ.II.7222.13.9.2013.MG. Dalej: pozwolenie zintegrowane z 2014 r.

²⁶ Dz.U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm. Dalej: Poś.

- h) z instalacji EC II w latach 2008-2014 wyniosła: SO₂ w ilości 11.673,348 Mg przy emisji dopuszczalnej 18.531,8 Mg; 6.145,639 Mg NO_x (emisja dopuszczalna 8.408,4 Mg); 762,630 Mg pyłu (1.418,6 Mg),
- i) z instalacji do produkcji bieli tytanowej w latach 2008-2014 wyniosła SO₂ w ilości 11.673,348 Mg przy emisji dopuszczalnej 18.531,8 Mg; 6.145,639 Mg NO_x (emisja dopuszczalna 8.408,4 Mg); 762,630 Mg pyłu (1.418,6 Mg),
- j) pyłu z instalacji do produkcji suszonego siarczanu żelaza wyniosła w 2014 r. 2,259 Mg przy wielkości dopuszczalnej wynoszącej 19,3 Mg.

(dowód: akta kontroli str. 977-985)

Spółka na podstawie ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji³³ uzyskała zezwolenia na udział w systemie handlu emisjami dla instalacji EC I i EC II (decyzja Wojewody Zachodniopomorskiego³⁴ z 6.03.2006 r. uchylona na wniosek Spółki decyzją z 30.11.2012 r. i zastąpiona 2 decyzjami Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego³⁵ z 30.11.2012 r.). Na podstawie ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych³⁶, Marszałek 28.06.2011 r. wydał na rzecz Spółki zezwolenia na emisję gazów cieplarnianych z instalacji do produkcji amoniaku, bieli tytanowej i nawozów. Wszystkie zezwolenia wydano na okres 10 lat. Instalacje EC I i EC II, które funkcjonowały przed wejściem w życie ustawy z 2011 r., tj. 21.06.2011 r.), spełniały kryteria określone w rozporządzeniach Ministra Środowiska wydanych na podst. art. 6 ustawy z 2004 r., tj. nominalna moc cieplna zainstalowanych urządzeń przekraczała 20 MW.

(dowód: akta kontroli str. 549-551, 562-566, 616-619)

1.2. Zmiany instalacji objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Art. 3 pkt 18 ustawy z 2004 r. stanowił, że przez zmianę w instalacji rozumie się zmianę w funkcjonowaniu lub rozbudowę instalacji, powodującą zmianę wielkości emisji z tej instalacji. Natomiast art. 3 pkt 17 ustawy z 2011 r. stanowił, że przez zmianę w instalacji rozumie się - wywołującą wzrost emisji rozbudowę instalacji objętej systemem, a w przypadku instalacji wytwarzającej ciepło, również wywołującą wzrost emisji zmianę w sieci ciepłowniczej związanej z przyłączeniem nowych odbiorców.

W latach 2008-2015 nie nastąpiły zmiany w instalacjach objętych EU ETS w wyniku, których nastąpiłoby zwiększenie emisji CO₂.

(dowód: akta kontroli str. 400-401, 617-618)

W powyższym okresie dokonano 5 zmian w funkcjonowaniu instalacjach EC I i EC II, które nie wywołały wzrostu wielkości emisji. W każdym przypadku Spółka występowała do Marszałka z wnioskami o zmianę posiadanych zezwoleń m.in. w zakresie zatwierdzenia nowych planów monitorowania i charakterystyki instalacji. Wnioski zostały pozytywnie rozpatrzone przez Marszałka, a wydane decyzje przekazane do wiadomości m.in. do Krajowego Ośrodka.

(dowód: akta kontroli str. 400-401, 617-618)

³³ Dz.U. z 2004 r., Nr 281, poz. 2784 ze zm. Dalej: ustawa z 2004 r.

³⁴ Dalej: Wojewoda.

³⁵ Dalej: Marszałek.

³⁶ Dz.U. z 2011 r., Nr 122, poz. 695 ze zm. Dalej: ustawa z 2011 r.

Instalacja EC I miała przyznanych na: 2013 r. 42.407⁴⁸ uprawnień do bezpłatnej emisji (wydano 26.640), na 2014 r. 39.298⁴⁹.

W latach 2008-2015 (I półrocze) Spółka nie dokonała podziału posiadanych instalacji. Nie nabyła prawa do innej instalacji. Żadna z posiadanych przez Spółkę instalacji nie przestała spełniać przesłanek objęcia dyrektywą EU ETS. Spółka nie wystąpiła o czasowe wyłączenie posiadanych instalacji oraz nie składała wniosków przydział dodatkowych uprawnień do emisji z krajowej rezerwy (art. 41 ust. 1 ustawy z 2011 r.)

(dowód: akta kontroli str. 7,353, 347-351, 400, 409)

Z 5 instalacji objętych na 31.10.2015 r. EU ETS, 3 zostały włączone do EU ETS 1.01.2013 r., zgodnie z częścią B załącznika do ustawy z 2011 r. Wnioski w sprawie wydania zezwolenia na emisję gazów cieplarnianych Spółka sporządziła 26.05.2011 r.⁵⁰. Marszałek 28.06.2011 r. wydał decyzje uwzględniające wnioski Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 549-561, 562-567, 616-617)

W Spółce nie było instalacji nowej w rozumieniu art. 3 pkt 4 ustawy z 2011 r. oraz art. 3 pkt 8 ustawy z 2004 r. (dotyczy okresu rozliczeniowego 2008-2012). Instalacje do produkcji amoniaku, bieli tytanowej i nawozów zostały ujęte w wykazach, o których mowa w art. 21 ust. 2, 3 i 8 ustawy z 2011 r.⁵¹

(dowód: akta kontroli str. 908, 619)

Spółka nie występowała z wnioskami o wydanie zezwolenia, o którym mowa w art. 50 ust. 1⁵² ustawy z 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 7, 353)

1.3. Wypełnianie obowiązków związanych z przekazaniem informacji niezbędnych dla opracowania KPRU⁵³, KŚW⁵⁴ i KPI⁵⁵.

Krajowy Ośrodek pismami z 15.06.2011 r.⁵⁶ wystąpił o przekazanie do 31.07.2011 r. danych na podstawie, których określone zostaną wstępne bezpłatne przydziały uprawnień dla 5 instalacji⁵⁷, w tym informacje o wielkości emisji za lata 2005-2009⁵⁸. Spółka wymagane dokumenty przekazała drogą elektroniczną 1.08.2011 r. oraz pocztą 02.08.2011 r.⁵⁹. Dane sporządzone przez Spółkę zostały potwierdzone przez uprawnionego weryfikatora.

(dowód: akta kontroli str. 896, 544)

⁴⁸ Wg rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie wykazu instalacji innych niż wytwarzających energię elektryczną, objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w okresie rozliczeniowym rozpoczynającym się od dnia 1 stycznia 2013 r. wraz z przyznaną im liczbą uprawnień do emisji (Dz. U. z 2014 r., poz. 439 ze zm.). Dalej: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 marca 2014 r.

⁴⁹ Wg ww. rozporządzenia.

⁵⁰ Ustawa została opublikowana 13.06.2011 r.

⁵¹ Wyszczególnione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 31 marca 2014 r.

⁵² Art. 50 ust. 1. Zezwolenie jest wydawane na wniosek podmiotu podejmującego realizację instalacji spalania paliw, z wyjątkiem instalacji spalania odpadów niebezpiecznych lub komunalnych o nominalnej mocy cieplnej powyżej 20 MW, która będzie wytwarzała energię elektryczną przeznaczoną do sprzedaży osobom trzecim i w której nie będzie prowadzony rodzaj działalności określony w poz. 2-29 w części B załącznika do ustawy z 2011 r.

⁵³ Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień do emisji CO₂ dla wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami. Dalej: KPRU.

⁵⁴ Krajowe Środki Wykonawcze (odpowiednik KPRU na lata 2013-2020). Dalej: KŚW.

⁵⁵ Krajowy Plan Inwestycyjny. Dalej: KPI.

⁵⁶ Data wpływu do Spółki pism Krajowego Ośrodka dot. EI I i EC II - 24.06.2011 r., pismo dotyczące 3 pozostałych instalacji wpłynęło 20.06.2011 r.

⁵⁷ Spółka miała przekazać dla każdej z 5 instalacji: 1) formularz do przekazania danych historycznych, 2) raport o metodyce, raport z weryfikacji, opis i schemat strukturalny instalacji z podziałem na podinstalacje, 5) oświadczenie osoby upoważnionej.

⁵⁸ Art. 20 ustawy z 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami stanowił, że prowadzący instalację, który posiada instalację objętą systemem w okresie rozliczeniowym rozpoczynającym się od dnia 1 stycznia 2013 r., przekazuje do Krajowego ośrodka informacje o wielkości emisji z tej instalacji za lata 2005-2009.

⁵⁹ Odebrane 04.08.2011 r.

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt. 1-8 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 lipca 2011 r. w sprawie informacji wymaganych do opracowania krajowego planu rozdziału uprawnień do emisji⁶⁰, Spółka do 12.08.2011 r. miała przekazać do Krajowego Ośrodka informacje: 1) identyfikujące instalację; 2) o wielkości produkcji i wielkości emisji dwutlenku węgla za lata 2007-2010, o podjętych działaniach mających na celu obniżenie wielkości emisji dwutlenku węgla oraz o energii wprowadzonej w biomasie w latach 2007-2010; 3) o rodzajach i wielkości zużytego paliwa; 4) dotyczące procesów spalania; 5) dotyczące procesów technologicznych; 6) o redukcji emisji dwutlenku węgla, osiągniętej w wyniku podjętych działań wynikających z realizacji projektów wspólnych wdrożeń; 7) dotyczące planowanych lub nowych instalacji spalania paliw, uruchomionych po dniu 1 stycznia 2008 r.; 8) dotyczące planowanych lub nowych instalacji innych niż instalacje spalania paliw, uruchomionych po dniu 1 stycznia 2008 r.

Zakres przekazanych 01.08.2011 r. do Krajowego Ośrodka informacji dot. instalacji EC I i EC II spełniał wymogi określone w § 2 ust. 2 pkt 1-5 ww. rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 896)

Rafał Kuźmichonek Wiceprezes Zarządu oświadczył, że: „Krajowy Ośrodek o obowiązках wynikających z powyższego rozporządzenia powiadomił pismem z 28.07.2011 r., które wpłynęło do Spółki 08.08.2011 r. W rozmowie telefonicznej z 01.08.2011 r. przeprowadzonej z przedstawicielem Krajowego Ośrodka wyjaśniono, że obowiązek ten dotyczy jedynie instalacji aktualnie uczestniczących w EU ETS, czyli w przypadku Spółki były to EC I i EC II. Spółka o powyższym została powiadomiona e-mailem 1.08.2011 r. wraz z informacją, że ustawowy termin przedłożenia informacji upływa 12.08.2011 r. ...Ankiety, zgodne z ... rozporządzeniem, zostały wysłane 11.08.2011 r. Z powyższej korespondencji zachował się jedynie załącznik nr 1 udostępniony Spółce przez Krajowy Ośrodek. Od wydania ww. rozporządzenia do chwili obecnej nie było żadnych uwag ze strony Krajowego Ośrodka, odnośnie kompletności przekazanych dokumentów instalacji użytkowanych przez Spółkę. Rozporządzenie zostało uchylone z dniem 9.09.2015 r. przez art. 151 ustawy...z dn. 25.08.2015 r.”

(dowód: akta kontroli str. 898, 902-906)

Rafał Kuźmichonek w zakresie uwag złożonych przez Spółkę do projektu KPRU na lata 2008-2012 oraz otrzymanych od Krajowego Ośrodka/KASHUE⁶¹ powiadomień o proponowanych rocznych przydziałach uprawnień do emisji, dla poszczególnych instalacji w ramach KPRU (po wejściu w życie ustawy z 2011 r.) m.in. oświadczył, że: „...Ministerstwo Środowiska 27.10.2011 r. przedstawiło do kolejnych konsultacji społecznych projekt zmiany rozporządzenia w sprawie przyjęcia Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień na lata 2008-2012, wyznaczając jedynie 7-dniowy termin na wyrażenie opinii. ... Spółka w piśmie z 31.10.2011 r. podniosła niewłaściwą w jej ocenie zasadę przydziału uprawnień do emisji dla EC I (Ministerstwo przyjęło rzeczywistą emisję w 2010 r., wg Spółki właściwsza była by mediana emisji dla lat 2005-2008 lub 2009-2010). Po protestach wniesionych także przez inne podmioty (np. Polska Izba Przemysłu Chemicznego) Ministerstwo wycofało projekt rozporządzenia”.

(dowód: akta kontroli str. 873, 879-882)

Między obliczoną przez Spółkę, początkową roczną liczbą uprawnień przydzielonych bezpłatnie⁶² na 2013 r., a liczbą przyznanych uprawnień wg

⁶⁰ Dz.U. Nr 154, poz. 914.

⁶¹ Krajowy Administrator Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji. Dalej: Krajowy Administrator.

⁶² Część V arkusza NIMs_baseline_data_2011-05-27_PL_pl.

rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 marca 2014 r. dla EC I i EC II nie wystąpiły różnice. Natomiast dla instalacji do produkcji amoniaku, bieli tytanowej i nawozów Spółka otrzymała na 2013 r. 914.397 uprawnień, tj. o 55.558 uprawnień mniej niż wielkość obliczona przez Spółkę (969.955).

(dowód: akta kontroli str. 897)

Rafał Kuźmichonek m.in. wyjaśnił, że wyliczone wstępnie uprawnienia zostały wygenerowane za pomocą narzędzia opracowanego przez Komisję Europejską, które nie uwzględniało zastosowania liniowego współczynnika redukującego w wysokości 1,74% zgodnie z art. 9 Dyrektywy ETS. Spółka nie podejmowała żadnych innych działań odnośnie przyznanej ilości uprawnień (poza działaniami dot. EC I), gdyż nie widziała takiej potrzeby.

(dowód: akta kontroli str. 1159, 1162)

W zakresie udziału Spółki w opracowywaniu projektu wykazu instalacji wytwarzających energię elektryczną oraz innych niż wytwarzających energię elektryczną, o których mowa w art. 21 ust. 2 i 3 ustawy z 2011 r., Rafał Kuźmichonek oświadczył, że wytyczne odnośnie mechanizmów tworzenia wykazów zamieszczono na stronie internetowej www.kobize.pl w zakładce EU ETS po 2012. Informacja o powyższym została zawarta w piśmie z 15.06.2011 r. Spółka uczestniczyła w tym procesie poprzez wypełnianie elektronicznych formularzy, przekazywanych do Krajowego Ośrodka drogą elektroniczną i pisemną. Spółka nie występowała z dodatkowymi zapytaniami dotyczącymi tworzenia wykazów.

(dowód: akta kontroli str. 8, 873)

Spółka, w odpowiedzi na pismo Ministra Gospodarki z 03.02.2011 r.⁶³ poinformowała o planowanych inwestycjach związanych z redukcją emisji CO₂ z instalacji EC I i EC II. Na wniosek Ministra z 29.04.2011 r.⁶⁴ Spółka 12.05.2011 r. przekazała dodatkowe informacje dotyczące planowanych inwestycji w instalacjach EC I (modernizacja kotłów OR 32 (4 sztuki) i WR 25 (2 sztuki) w celu produkcji koksu w okresie od 2011 r. do 2014 r. za kwotę 24 mln zł) i EC II (modernizacja elektrociepłowni polegająca na jej rozbudowie o bloki parowo-gazowe. Łączny koszt inwestycji w okresie 2014-2020 miał wynieść 1.061,5 mln zł).

(dowód: akta kontroli str. 883-893)

Rafał Kuźmichonek w sprawie przyczyn zgłoszenia dwóch zadań do KPI wyjaśnił, że wynikały one z: „propozycji otrzymanej z Ministerstwa Gospodarki odnośnie tworzenia takiego programu. Wypełniono wówczas ankietę wg otrzymanego wzorca, która została przygotowana zgodnie z naszą najlepszą wiedzą w dniu jej sporządzenia. Analizy i kalkulacja ekonomiczna zostały wykonane przez własnych pracowników – Użytkownika instalacji. Wg Ministerstwa Gospodarki Spółka spełniła kryteria instalacji podlegającym derogacjom dla energetyki umieszczając oba zgłoszone zadania w projekcie wykazu wraz z wstępnymi przydziałami uprawnień...”.

(dowód: akta kontroli str. 1158, 1160-1161)

⁶³ W piśmie stwierdzono, że zgodnie z art. 10c dyrektywy 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu do emisji gazów cieplarnianych Polska ma prawo do przydziału darmowych uprawnień na modernizację wytwarzania energii elektrycznej. Proces wdrażania tego artykułu wymaga przygotowania przez Ministra Gospodarki stosownego wniosku derogacyjnego. W celu pozyskania niezbędnych informacji wymaganych przez Komisję Europejską w ramach tego wniosku, zwracam się do przedstawicieli instalacji oraz inwestorów o wypełnienie dołączonej ankiety, zgodnie z Państwa najlepszą wiedzą, w terminie do 28 lutego br. Przekazane informacje zostaną wykorzystane jedynie na potrzeby przygotowania ww. wniosku.

⁶⁴ W piśmie m.in. stwierdzono, że na obecnym etapie prac nad KPI zgłoszone inwestycje nie są wiążące możliwe jest zgłoszenie zadania do KPI w kilku wariantach, z których tylko jeden będzie realizowany i zaliczony do bilansu nakładów.

Przyczyny zrezygnowania z zadania PL-\$-0280 dot. EC I (zmiana technologii, produkcja koksu) i braku rozpoczęcia zadania PL-\$-0281 (budowa nowego bloku gazowo-parowego) zostały przedstawione w pkt. 2.2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W KPI ujęte były dwa zadania inwestycyjne zaproponowane przez Spółkę do realizacji, tj. dla: EC I (zadanie nr PL-\$-0280) zmiana technologii, produkcja koksu (zakończenie inwestycji w 2014 r. jej realizacja miała doprowadzić do zmiany wskaźnika emisyjności z 0,941 MgCO₂/MWh do 0,254 MgCO₂/MWh⁶⁵); EC II (zadanie nr PL-\$-0281) nowy blok gazowo-parowy⁶⁶ (zakończenie inwestycji w 2016 r. jej realizacja miała zmniejszyć wskaźnik emisyjności 0,689 MgCO₂/MWh do 0,363 MgCO₂/MWh). Spółka nie zgłaszała żadnego zadania, które nie zostałoby uwzględnione w KPI.

(dowód: akta kontroli str. 883-889-892)

Wyjaśniając czy Spółka przeprowadziła analizy zmiany paliwa w EC II z węgla na gaz w tym, jakie koszty wynikałyby z realizacji takiego przedsięwzięcia, Krzysztof Klein Dyrektor Departamentu Bezpieczeństwa Technicznego stwierdził, że: „Zakłady Chemiczne „Police” SA zostały wybudowane w oparciu o energetykę opartą na spalaniu węgla. Istniejące ustawodawstwo polskie i unijne nie wyklucza możliwości spalania węgla, jako paliwa. Spółka posiada pozwolenia umożliwiające prowadzenie działalności opartej na tym paliwie. Aktualnie ceny obu surowców jednoznacznie w naszym przekonaniu kończą podobnego typu rozważania. W przeszłości Spółka przeprowadzała analizy związane ze zmianą stosowanego paliwa do celów energetycznych z węgla na gaz. W 2011 r. Zarząd Spółki zobowiązał Dyrektora Energetyki do przedstawienia koncepcji rozwoju energetyki z szacunkowymi nakładami. Ujmuje ona również sprawę budowy bloków gazowo-parowych oraz dostosowanie kotła OP-230 do spalania gazu. Przewidywany wówczas koszt inwestycyjny to 1.108,5 mln zł. ...Jedną z wad realizacji tego zamierzenia jest również konieczność zapewnienia dostaw dodatkowych ilości gazu czyli konieczność budowy nowego rurociągu gazowego. Szczegółowe koncepcje techniczne różnych wariantów modernizacji zakładowych elektrociepłowni zostały przeprowadzone w październiku-listopadzie 2011 r. opracowanie Centrum Projektowego Polimex-Mostostal.... Dla wariantu gazowego... W zakresie przystosowania kotłów OR-32, WR-25 do produkcji koksiku. W zakresie EC II budowa bloku gazowo-parowego o mocy 200 MW łączny koszt przewidywany to 796,7 mln zł...”.

(dowód: akta kontroli str. 42, 1187, 1189-1198)

1.4. Wykonywanie obowiązków w zakresie planu monitorowania wielkości emisji.

Całkowita emisja CO₂ w 2014 r. wyniosła 1.702.184 Mg, w tym 99,83% (1.699.227 Mg) stanowiła emisja objęta EU ETS. Źródłem największej emisji CO₂ w 2014 r. (952.128 Mg, tj. 56% emisji objętej EU ETS) była instalacja do produkcji amoniaku).

(dowód: akta kontroli str. 409)

Prawidłowość wykonywania obowiązku w zakresie realizacji planu monitorowania wielkości emisji zbadano na przykładzie instalacji do produkcji amoniaku. Stwierdzono m.in., że monitorowanie było prowadzone zgodnie z planem monitorowania zatwierdzonym w zezwoleniu wydanym na podst. art. 43 ust. 3 ustawy z 2011 r.

⁶⁵ Wg pisma Spółki z 12.05.2011 r.

⁶⁶ Zadanie inwestycyjne miało dotyczyć budowy nowego kotła gazowego OG 120 oraz modernizacji turbiny parowej w ramach Elektrociepłowni 2. Planowany udział produkcji pary z kotła gazowego to 17,72%, pozostała część z węgla 82,28%. W związku z zastąpieniem części produkcji pary paliwem mniej emisyjnym nastąpi redukcja emisji CO₂. Wartość wskaźnika redukcji emisji w wyniku realizacji zadania inwestycyjnego (zamiana paliwa węgiel na gaz) wyniosła 0,05157 MG CO₂/MWh.

(dowód: akta kontroli str. 893, 413-535)

WIOŚ w ramach przeprowadzonych kontroli, weryfikatorzy raportów rocznych o wielkości emisji CO₂ oraz Krajowy Ośrodek nie stwierdzili nieprawidłowości w zakresie wiarygodności systemu monitorowania emisji z instalacji do produkcji amoniaku. Powyższe podmioty nie wniosły uwag do wybranego przez Spółkę sposobu monitorowania, tj. metodyki opartej na obliczeniach wielkości emisji CO₂, oraz prawidłowości i zgodności jej wykonywania z zatwierdzonym planem monitorowania.

(dowód: akta kontroli str.65-77, 536-541)

Przepis art. 12 rozporządzenia Komisji Europejskiej nr 601/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie monitorowania i raportowania w zakresie emisji gazów cieplarnianych zgodnie z dyrektywą 203/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁶⁸ określał niezbędne elementy planu monitorowania emisji gazów cieplarnianych.

Spółka we wnioskach z 23.11.2012 r.⁶⁹ wystąpiła o zatwierdzenie nowych planów monitorowania dla każdej z 5 instalacji mających obowiązywać od 01.01.2013 r. Plany zostały zatwierdzone przez Marszałka decyzjami z 21.12.2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 549-550, 570-589, 621)

Z 5 funkcjonujących w Spółce instalacji 2 (tj. EC I i EC II) były objęte EU ETS przed dniem wejścia w życie ustawy z 2011 r.⁷⁰. Spółka zrealizowała obowiązek wynikający z art. 84 ww. ustawy, tj. w terminie 60 dni od dnia jej wejścia w życie wystąpiła z wnioskiem o zmianę zezwolenia i zatwierdzenia planu monitorowania wielkości emisji dla tych instalacji (wniosek z 20.07.2011 r. decyzja Marszałka z 03.08.2011 r.). W Spółce nie wystąpiły przesłanki do zmiany planu monitorowania wielkości emisji, o których mowa w art. 56 ust. 3 ustawy z 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 550-551, 616-617)

Spółka posiadała dla wszystkich wag służących do stwierdzania ilości spalonego węgla (3) świadectwa legalizacji pierwotnej i wtórnej, a dla 17 układów pomiaru zużycia gazu (wszystkich) świadectwa wzorcowań.

(dowód: akta kontroli str. 709-713)

Zakres akredytacji laboratorium Spółki w zakresie badań węgla kamiennego obejmował m.in. badanie: wilgoci przemijającej, całkowitej, zawartości popiołu, części lotnych, siarki całkowitej, ciepła spalania i wartości opałowej, a w zakresie popiołu m.in. zawartości węgla całkowitego, straty prażenia i mialkości.

(dowód: akta kontroli str. 645-650)

Badania przeprowadzone przez Polskie Centrum Akredytacji nie stwierdziły niezgodności w zakresie badań laboratoryjnych próbek węgla i popiołu. We wnioskach zawartych w raporcie z oceny m.in. stwierdzono, że: „Laboratorium ma kompetencje techniczne i spełnia wymagania akredytacyjne, Auditor techniczny w ocenianym obszarze technicznym pozyskał dowody z oceny uzasadniające dostateczne zaufanie do kompetencji Laboratorium w zakresie posiadanej akredytacji”.

(dowód: akta kontroli str. 651-708, 672)

⁶⁸ Dz.U.UE.L. Nr 181 s. 30.

⁶⁹ A dla instalacji EC I i EC II ponowionych we wnioskach z 26.11.2011 r. Decyzje zostały wydane 30.11.2012 r., a następnie zostały uchylone decyzjami z 21.12.2012 r. w związku z interpretacją Ministerstwa Środowiska, że decyzje wydane na podstawie ustawy z 2004 r. o handlu emisjami nie mogą być zmieniane.

⁷⁰ Tj. 21 czerwca 2011 r.

1.5. Dokonywanie rozliczeń uprawnień do emisji i wypełnianie obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych w zakresie emisji.

Weryfikator, Krajowy Administrator oraz Krajowy Ośrodek nie stwierdzili nieprawidłowości w sporządzanych przez Spółkę rocznych raportach o emisji CO₂. Dane o wielkości emisji za ostatni rok rozliczeniowy w całości objęty kontrolą, tj. 2014 r. były takie same w sprawozdaniu Zarządu z działalności Spółki, rocznych raportach o emisjach CO₂ i w zestawieniu informacji i danych o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat za 2014 r.⁷¹

(dowód: akta kontroli str. 542-546)

Spółka dla każdej instalacji objętej EU ETS sporządziła roczne raporty o wielkości emisji za 2013 i 2014 r. Zostały one zweryfikowane przez uprawniony podmiot i w terminie do 31 marca roku, następującego po roku rozliczeniowym, zgodnie z art. 62 ustawy z 2011 r., przekazane w formie pisemnej i elektronicznej do Krajowego Ośrodka. W związku ze złożonymi raportami, Krajowy Ośrodek nie zwracał się o złożenie wyjaśnień, a dokonane na jego wnioski korekty raportów nie dotyczyły zmiany wielkości wyliczonej emisji CO₂.

(dowód: akta kontroli str. 542-546, 921)

Zachodniopomorski WIOŚ w Szczecinie w latach 2008-2015 (do 30.09) przeprowadził w Spółce 20 kontroli. Żadna nie dotyczyła ustalenia, na zlecenie Krajowego Ośrodka, czy zapisy raportu rocznego o emisji CO₂ są zgodne ze stanem faktycznym.

(dowód: akta kontroli str. 65-77)

Zgodnie z art. 46 ustawy z 2004 r. i art. 65 ustawy z 2011 r., Spółka umorzyła 3.152.235 uprawnień za okres rozliczeniowy 2008-2012 i 3.375.428 uprawnień za okres 2013-2014, tj.:

- 1) emisja CO₂ w okresie 2008-2012 wyniosła łącznie 3.152.235 Mg. Spółka na okres rozliczeniowy 2008-2012 otrzymała 3.351.365 uprawnień do bezpłatnej emisji CO₂, z których [...] ⁷² wykorzystano na umorzenie emisji z instalacji własnych, a [...] ⁷³ sprzedano. [...] ⁷⁴,
- 2) emisja CO₂ za lata 2013-2014 wyniosła 3.375.428 Mg. Spółka na ten okres otrzymała 2.221.923 uprawnień. Spółce do pokrycia emisji brakowało 1.153.505 uprawnień. Do pokrycia emisji wykorzystano [...] ⁷⁵.

(dowód: akta kontroli str. 409, 721-728, 729-749, 818-819, 908-911, 924-975)

[...] ⁷⁶.

⁷¹ W załączniku nr 2 do zestawienia w części dotyczącej instalacji do produkcji amoniaku uwzględniono CO₂ emitowany do powietrza, bez ujęcia CO₂ wykorzystanego do produkcji amoniaku.

⁷² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁷³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁷⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁷⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

(dowód: akta kontroli str.735, 819, 908-911, 925)

Krajowy Ośrodek pismem z 13.10.2015 r.⁷⁷ powiadomił, że w wyniku znaczącej zmiany zdolności produkcyjnej EC I⁷⁸, przydziały uprawnień do bezpłatnej emisji CO₂ na lata 2012-2014 zostały zmniejszone i zwrócono się o zwrot nadmiarowo wydanych uprawnień w liczbie 14.864 EUA. Spółka przekazała je 29.10.2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 400-401, 917-920)

Spółka z instalacji ujętych w EU ETS (2 do 31.12.2012 r. i 5 od 01.01.2013 r.) nie utworzyła, na podstawie art. 68 ust. 1 ustawy z 2011 r. (lub art. 31 ust. 1 ustawy z 2004 r.), grupy instalacji w celu wspólnego rozliczania uprawnień do emisji. Żadna instalacja nie została zlikwidowana.

(dowód: akta kontroli str. 9, 353)

Krzysztof Klein wyjaśnił, że nie rozważano możliwości utworzenia grupy instalacji: „...ponieważ nie było takiej potrzeby. Przyjęty ... system samodzielnego traktowania każdej instalacji jest bardziej przejrzysty zarówno dla użytkowników, organów kontrolujących, weryfikujących oraz wydających stosowne decyzje. Spółka nie przeprowadzała analiz tam gdzie nie są one, według naszego doświadczenia, potrzebne”.

(dowód: akta kontroli str. 1172, 1176)

Spółka informacje o planowanych lub rzeczywistych zmianach zdolności produkcyjnych przekazywała pisemnie za pomocą platformy elektronicznej na adres nerc@kobize.pl. Sprawozdania CIMs za lata 2013-2014 przekazano drogą elektroniczną i pisemną odpowiednio 25.11.2013 r. i 22.12.2014 r. Formularz NER&C z uwagi na: „...znaczące zmniejszenie zdolności produkcyjnej dnia 1.06.2013 r.” instalacji EC I, przekazano 19.11.2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 714-720)

Spółka wykorzystwała w okresie rozliczeniowym 2008-2012 i 2013-2020 (do końca 2014 r.), zakupione uprawnienia CER i ERU do rozliczenia rocznej emisji CO₂. Spółka w latach 2008-2015 nie realizowała działań związanych z budową obiektów jądrowych, zmiany użytkowania ziemi i zalesiania.

(dowód: akta kontroli str.735, 925, 314-319)

ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Skuteczność działań związanych z dostosowaniem organizacji działalności gospodarczej, powodującej emisje gazów cieplarnianych do wymagań w zakresie wyznaczonych limitów emisji

Opis stanu
faktycznego

2.1. Uwzględnianie w planach rozwoju i strategiach Spółki działań zmierzających do utrzymania pozycji konkurencyjnej w warunkach realizacji wymogów PEK.

⁷⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁷⁷ Data wpływu do Spółki 27.10.2015 r.

⁷⁸ Umowa z 29.05.2013 r. sprzedaży kotłów w EC I. W umowie określono harmonogram wydawania kotłów nabywcy, ostatni (czwarty) ma zostać wydany 31.12.2016 r.

Spółka nie opracowała planów rozwoju lub strategii mających na celu ograniczenie emisji gazów oraz dostosowanie organizacji prowadzonej działalności do wymagań w zakresie ograniczenia emisji gazów do powietrza.

(dowód: akta kontroli str. 6, 1156)

Krzysztof Klein oświadczył, że: „W grupie Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. nie przygotowano z uwagi na brak takich regulacji prawnych, całościowego celowego programu dotyczącego emisji gazów cieplarnianych do powietrza. Przy tworzeniu planów inwestycyjnych na poszczególne lata uwzględniane są potrzeby rozwojowe Spółki, poprawa stanu technicznego instalacji i ich przystosowanie do wymagań prawnych, jeżeli takie obowiązują. Ograniczenia emisji gazów realizowane są sukcesywnie na poszczególnych instalacjach dla, których istnieją wymagania prawne.... ograniczenie emisji gazów uzyskuje się sposobem pośredni przez oszczędności w zużyciu energii (elektrycznej, pary, gazu ziemnego i węgla)....Przykłady realizowanych inwestycji rozwojowych, które pośrednio wpłyną na ograniczenie emisji CO₂ do powietrza: 1. Modernizacja instalacji amoniaku (przewidywana redukcja emisji CO₂ 22.560 Mg/rok) – planowane zakończenie inwestycji koniec 2016 r. ... – głównym celem jest zmniejszenie energochłonności o 2,66 GJ/1Mg amoniaku. 2 Modernizacja dystrybucji gazów pokalcerniczych (przewidywana redukcja emisji CO₂ 6.576 Mg/rok), planowane zakończenie inwestycji koniec roku 2016 ...- głównym celem jest ograniczenie zużycia gazu ziemnego. W grupie Azoty SA powstała Program Doskonałości Operacyjnej Azoty PRO, którego głównym celem jest m.in. ograniczenie zużycia czynników energetycznych. Grupa Azoty Zakładu Chemiczne „Police” SA jest uczestnikiem tego programu. W ramach tego programu funkcjonuje podprogram Biała Energia w skład, którego wchodzi ponad 20 zadań mających na celu zmniejszenie zużycia czynników energetycznych, co przekłada się w ostatecznym rozrachunku na ograniczenie emisji CO₂ powietrza”.

(dowód: akta kontroli str. 1156-1157)

Krzysztof Klein ponadto wyjaśnił, że: „Spółka realizuje wszelkie przepisy prawne, które są wymagane do prowadzenia swojej działalności. Nie zdarzyło się w okresie podlegającym kontroli (lata 2008-2014) aby jakkolwiek organ zarzucił Spółce brak respektowania jakiegokolwiek przepisu z zakresu emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery, w tym gazów cieplarnianych. ... Żadna regulacja prawna nie zobowiązuje Spółki do posiadania programu ograniczenia emisji do powietrza, a tym bardziej do realizowania działań dostosowawczych. Jakich?”.

(dowód: akta kontroli str. 1173, 1177)

2.2. Podejmowane działania w celu dostosowania działalności do wymagań w zakresie zmniejszania emisji gazów do powietrza i prawidłowość ich realizacji.

Spółka nie opracowała strategii zarządzania środowiskowego lub innego dokumentu uwzględniającego system czystszej produkcji oparty na zasadzie minimalizacji zanieczyszczeń u źródeł ich powstawania, a także określającego kierunki działań zaplanowanych w zakresie ograniczenia emisji do powietrza (nowe technologie zmniejszające emisję, inwestycje odtworzeniowe zmniejszające poziom emisji, rezygnacja z technologii niespełniających kryteriów ekologicznych itp.), zawierającego określenie mierników, według których będzie monitorowany proces ograniczania emisji gazów do powietrza.

(dowód: akta kontroli str. 9, 870)

Krzysztof Klein oświadczył, że: „Przyjęta ... „Polityka Zarządzania” definiuje zamierzenia i zasady związane z całością prowadzonej działalności, stanowiąc ramy

dla ustanawiania i przeglądu wskazanych strategicznych celów dotyczących jakości, środowiska, bezpieczeństwa i higieny pracy. ... W obszarze ochrony środowiska ... Spółka stosuje: „zasady ochrony środowiska, jako integralną część procesu ciągłego doskonalenia, dążąc do osiągnięcia trwałego i zrównoważonego rozwoju zapewniającego potrzeby obecnych i przyszłych pokoleń... z początkiem 2013 roku rozpoczęliśmy wdrażanie Systemu Zarządzania Energią zgodnego z normą ISO 50001. Proces wdrażania zakończono auditem certyfikującym przeprowadzonym w grudniu 2013 roku i uzyskaniem certyfikatu do 12.01.2017 r. Potwierdzeniem realizacji celów strategicznych prowadzonych przez Spółki Grupy Azoty jest wdrożenie Programu Doskonałości Operacyjnej AZOTY PRO, funkcjonujący również w obszarze ochrony środowiska pod nazwą „Efektywność energetyczna”. W ramach tego programu ...Spółka zgłosiła 19 inicjatyw... zrealizowaliśmy 6... kolejnych 6 jest w trakcie realizacji. Przykłady zrealizowanych projektów: doposażenie rurociągów parowych w odwadniacze, zastąpienie pary 0,8 MPa zasilającą stację wyparne parą 0,3 MPa, modernizacja układu gospodarką kondensatu”. Oprócz działań inwestycyjnych prowadzone są remonty, które obejmują m.in. wymianę oświetlenia, okien, termoizolacji, silników na bardziej oszczędne. Funkcjonującą w Spółce elektrociepłownia EC-II, zgodnie z przyjętą Strategią Grupy Azoty 2013-2020 jest i będzie systematycznie modernizowana, ... w celu zmniejszenia poziomu emisji do powietrza. Działanie to ... opisano w Programie Środowiskowym 1/2014 „Instalacja oczyszczania spalin z kotłowni OP-230 nr 1 i 2”. Kolejny Program nr 1/2013 dotyczy „Rozbudowy układu odsiarczania gazów pokalcyminacyjnych” na instalacji do produkcji bieli tytanowej. Mierniki, wg których jest i będzie monitorowany proces emisji do powietrza, w tym również zmniejszenia emisji są, wyszczególnione w załączniku do pozwolenia zintegrowanego, wartości dopuszczalne określające wielkość emisji gazów do powietrza”.

(dowód: akta kontroli str. 870-871)

W załączniku 1 do pozwolenia zintegrowanego wydanego 27.02.2004 r. przez Wojewodę oraz w załączniku 12 do pozwolenia zintegrowanego wydanego przez Marszałka 09.01.2014 r. w wykazie substancji emitowanych do powietrza wraz z wielkością emisji (SO_2 , NO_x i pyły) nie została wyszczególniona wartość emisji CO_2 ,

(dowód: akta kontroli str. 147-153, 224-228)

Wyjaśniając czy Spółka dysponuje informacjami o efektywnych technologiach zagospodarowania CO_2 , których efektem byłoby wyprodukowanie ekonomicznie opłacalnego dla Spółki towaru (za 2014 r. Spółka musiała zakupić ponad 424 tys. uprawnień do emisji, [...]⁷⁹) Krzysztof Klein, stwierdził: „...Spółka dysponuje informacjami dotyczącymi technologii ewentualnego zagospodarowania CO_2 . Należy podkreślić, że chemicznego punktu widzenia, podwójne wiązanie, jakie występuje w cząsteczce węgla jest jednym z najtrwalszych wśród wiązań związków węglowych i jego rozerwanie wymaga bardzo wysokiego nakładu energetycznego. Dlatego też dotychczas CO_2 nie znalazł praktycznego zastosowania w syntezie organicznej. Wszystkie prowadzone badania mają na celu opracowanie takich katalizatorów, które umożliwią obniżenie trwałości ww. wiązania. Podstawowym w świecie, stosowanym na skale przemysłową procesem wykorzystującym CO_2 , jest produkcja mocznika, co również występuje w przypadku Spółki... zgodnie z przyjętą przez Komisję Europejską polityką brak jest możliwości odliczania tak wykorzystywanego gazu i to niezależnie od późniejszego zastosowania mocznika czy to do produkcji

⁷⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

nawozów, czy do wykorzystania technicznego jak np. do żywic mocznikowo-formaldehydowych czy też do produkcji roztworu AdBlue – produktu stosowanego w branży motoryzacyjnej, jako reduktor tlenków azotu w silnikach samochodowych. Spółka wytwarza mocznik do wszystkich trzech ww. zastosowań. Ewentualna rozbudowa instalacji mocznika, przy zachowaniu aktualnej polityki Komisji Europejskiej, nie wpłynie więc w żaden sposób na obniżenie emisji, która obciąża instalację do produkcji amoniaku. Na dzień dzisiejszy dostępne technologie (w większości nie wychodzące poza obszar badań laboratoryjnych), nie stanowią zainteresowania ze strony Spółki ani ze względów ekonomicznych ani też prawnych”.

(dowód: akta kontroli str. 1187, 1188-1189)

Wg wyliczeń Spółki, w latach 2008-2014 ilość związanego CO₂ (otrzymanego ubocznie z instalacji do produkcji amoniaku) niezbędnego do wyprodukowania 2.266.718 Mg mocznika wyniosła 1.735.593 Mg, tj. 76,57%. CO₂ wykorzystany do produkcji mocznika był w całości objęty EU ETS. W celu pokrycia emisji za 2014 r. Spółka kupiła 424.788 uprawnień⁸⁰. Przy produkcji mocznika w 2014 r. zostało związanych 265.822 Mg CO₂, tj. 62,6% emisji, na którą kupiono uprawnienia.

(dowód: akta kontroli str. 298, 914, 925, 1199)

Spółka w latach 2008-2015 realizowała łącznie 24 działania inwestycyjne. Wartość wykonanych prac wyniosła 258,6 mln zł (łącznie budżet 24 działań zaplanowanych na lata 2008-2016 określono na 379,5 mln zł). Ograniczenie emisji gazów objętych systemem EU ETS nie było głównym celem oraz zakładanym efektem żadnego z powyższych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 1095, 1101-1146)

Spółka oszacowała, że w wyniku realizacji 6 zadań w latach 2008-2015 o łącznej wartości wykonanych prac 77 mln zł i planowanym całkowitym koszcie 166 mln zł uzyskano również redukcję emisji CO₂ o 41,5 tys. Mg CO₂ rocznie.

(dowód: akta kontroli str. 986-987)

Rafał Kuźmichonek oświadczył m.in., że: „.... Z uwagi na brak uregulowań prawnych, w tym brak wyznaczonej emisji dopuszczalnej dla Spółki nasze inwestycje bezpośrednio nie dotyczą ograniczania emisji gazów cieplarnianych. Oczywiście pewny efekt ich zmniejszania jest uzyskiwany pośrednio poprzez realizację inwestycji ograniczając zużycie ciepła, energii elektrycznej oraz zużycia paliw...”.

(dowód: akta kontroli str. 1167)

Spółka nie zrealizowała 2 zadań ujętych w KPI. Spółka 21.08.2014 r. wystąpiła do Ministerstwa Środowiska o wykreślenie zadania PL- $\$$ -0280 z KPI, w związku z planowanym na 31.12.2016 r. zakończeniem eksploatacji kotłów OR-32 wchodzących w skład EC I.

(dowód: akta kontroli str. 356-398, 399)

Rafał Kuźmichonek oświadczył: „Pierwsze potwierdzenie ujęcia zgłoszonych zadań znalazło się w projekcie wykazu KPI opublikowanego w dniu 25.11.2011 r. zadanie w ramach KPI nr PL- $\$$ -0280 – obszar EC 1, zostało zgłoszone pismem do Ministerstwa Gospodarki w dniu 12 maja 2011 r. ... Zakłady Chemiczne „Police” S.A. są właścicielem instalacji elektrociepłowni EC I w skład, której wchodziło 6 źródeł: 4 kotły typu OR-32 (kotły parowe) oraz 2 kotły WR-25 (kotły wodne). Jeden z kotłów OR 32 nr 4 został w 2011 r. dostosowany do produkcji koksiku w procesie odgazowania węgla. Wówczas istniała koncepcja przerobienia wszystkich kotłów

⁸⁰ 1 uprawnienie odpowiada 1 Mg CO₂.

OR-32 i WR-25 umożliwiającą produkcję koksy. Niestety w międzyczasie zmieniły się uwarunkowania ekonomiczne w zakresie rentowności inwestycji. W kontekście wchodzących nowych zaostrzonych przepisów dotyczących standardów emisji NO_x, SO₂, pyły (Dyrektywy IED) dla jednostek powyżej 50 MW i konieczności poniesienia dużych nakładów finansowych na dostosowanie ich do nowych wymagań środowiskowych postanowiono sprzedać wszystkie kotły dla firmy P..., prowadzącej działalność w zakresie wytwarzania koksu na terenie ZCh „Police” SA. Kotły wodne WR-25 z uwagi na stan techniczny zostały wycofane z eksploatacji w 2013 r. Sprzedaż majątku kotłowego (kotły OR 32) miała miejsce 29 maja 2013 r. Umowa sprzedaży ... obejmowała również prawa patentowe na produkcję koksu. Kupującemu wydano kotły OR 32 nr 3 i 4, zaprzestając tym samym produkcji koksu. W dniu 15.01.2015 r. wydano kocioł OR 32 nr 2 a kocioł OR 32 nr 1 zostanie wydany 31.12.2016 r. Informację o zaprzestaniu produkcji koksu i zakończeniu pracy OR-32 nr 4 były przekazywane do Urzędu Marszałkowskiego we wniosku ... z 17.06.2013 r. o wydanie nowej decyzji – zezwolenia na uczestnictwo w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych dla instalacji elektrociepłowni EC I. Na podstawie ww. wniosku ...Urząd... wydał decyzję ... z 3.07.2013 r., którą przesłał również do Krajowego Ośrodka... oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Oczywiście wydawało się nam, że uwzględniając powyższe zadanie zgłoszone do KPI nr PL- $\$$ -0280 nie będzie realizowane i w związku z tym w 2013 r. nie zleciliśmy badania biegłych rewidentów odnośnie wskaźników zgodności i nakładów inwestycyjnych. Na tamten czas sprawę traktowaliśmy, jako zamkniętą, sugerując się, że przystąpienie do KPI jest sprawą dobrowolną a zgłoszone inwestycji nie są wiążące, co wynikało z pisma kierowanego z Ministerstwa Gospodarki ... w dniu 29.04.2011 r. a wyjście z niego będzie automatyczne po nie przesłaniu raportu w 2013 r. Temat „wrócił” po uzyskaniu w dniu 18.07.2014 r. informacji ... z KOBIZE przypominającej o złożeniu sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań ujętych w KPI w terminie do 30.09.2014 r. Wówczas formalnie złożyliśmy wniosek ... z dnia 21.08.2014 r. o wykreślenie z KPI zadania PL- $\$$ -0280”.

(dowód: akta kontroli str. 400-401)

Rafał Kuźmiczonek oświadczył⁸², że budowa nowego bloku gazowo-parowego w instalacji elektrociepłowni EC II, nie została rozpoczęta. „Dotychczas brak decyzji Zarządu Spółki o otwarciu zadania jak i rozpoczęciu jego realizacji w roku 2016”.

(dowód: akta kontroli str. 895, 1158, 1160-1161)

Krzysztof Klein m.in. wyjaśnił, że „Zadania zgłoszone do KPI nie były uwzględniane w planach inwestycyjnych, gdyż nie były zaakceptowane przez Zarząd. Wniosek o rozpoczęciu działalności inwestycyjnej, tj. budowy nowego kotła gazowego na EC II był złożony ze studium opłacalności, określający wartość inwestycji na sumę 57,2 mln zł... Oczywiście, że w momencie zgłaszania zadań do KPI nie planowano zakończenia eksploatacji EC I....”.

(dowód: akta kontroli str. 1173, 1176-1177)

Wyjaśniając przyczyny nierozpoczęcia zadania zgłoszonego do KPI na instalacji EC II Krzysztof Klein m.in. stwierdził, że „...Uprawnienia przysługujące z art. 10c z uwagi na nierozpoczęcie inwestycji nie były brane pod uwagę przy układaniu planów finansowych Spółki. Ponadto Spółka zwraca uwagę, że maksymalna liczba uprawnień, jakie ewentualnie wpłynęłyby do Spółki po zrealizowaniu inwestycji nowego bloku gazowo-parowego to jedynie 203.322 uprawnień, przy kosztach powstania nowego bloku energetycznego wyżej przedstawionych”.

⁸² Oświadczenie z 5.11.2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 1173, 1177)

Dla zadania nr PL-0281, Spółka przekazała do Ministerstwa Środowiska: 29.11.2013 r. informację o wskaźnikach zgodności; 04.12.2013 r. raport niezależnego biegłego rewidenta z badania nakładów inwestycyjnych za okres od 25.09.2009 r. do 30.06.2013 r. (wielkość nakładów poniesionych wyniosła 0,00 zł, wartość inwestycji 57,2 mln zł); 12.08.2014 r. i 03.09.2015 r. informację o nieponiesieniu w okresie 01.07.2013 r. – 30.06.2014 r. oraz od 01.07.2014 r. do 30.06.2015 r. żadnych kosztów kwalifikowanych na realizację zadania inwestycyjnego zgłoszonego do KPI.

(dowód: akta kontroli str. 357-398)

Rafał Kuźmichonek oświadczył m.in, że: „...zadania inwestycyjnego ujętego w Krajowym Planie Inwestycyjnym nr PL-0281, tj. budowa nowego bloku gazowo-parowego typu OG-120 ... nie ma planie inwestycyjnym na 2016 r. Dotychczasowy brak decyzji wynika ze zmienionej w ostatnich latach strategii rozwojowych. Zgodnie z aktualną, Spółka zdecydowała o budowie do końca 2018 r. instalacji do produkcji propylenu metodą PDH. Szacowany koszt inwestycji to około 1,7 mld zł. W ramach aktualnie opracowywanego projektu w Policach powstanie instalacja do produkcji 400 tys. ton propylenu rocznie. Oprócz tego powstanie też blok energetyczny oraz terminal chemikaliów we własnym porcie w Policach. Dopiero po otrzymaniu kompletnej dokumentacji określającej również potrzeby energetyczne będzie możliwe podjęcie decyzji o budowie bloku określonego typu i mocy, a tym samym podanie informacji o wskaźniku zgodności lub podjęcie decyzji o zmianie lub wykreśleniu zgłoszonego zadania do KPI”.

(dowód: akta kontroli str. 1148)

Spółka nie finansowała w latach 2008-2015 inwestycji realizowanych przez PSE SA⁸⁵ lub Gaz-System SA.

(dowód: akta kontroli str. 10, 353)

Spółka na koniec 2013 r. posiadała 1.835.429 uprawnień do bezpłatnej emisji CO₂, z tego: 130.679 wg stanu na początku roku, 583.174 zakupiła w trakcie roku, 1.121.576 były należnych Spółce, emisja wyniosła 1.676.201 Mg. Nadwyżka 159.228 zwiększyła liczbę uprawnień na 2014 r., która łącznie wynosiła 1.274.439. Wielkość emisji w 2014 r. wyniosła 1.699.227 Mg. Na brakujące 424.788 uprawnień do emisji Spółka utworzyła rezerwę w kwocie 12.547 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 298, 914)

Grupa Azoty S.A., posiadająca 66% akcji Spółki [...]⁸⁶

(dowód: akta kontroli str. 3511-3512, 820-840)

[...]⁸⁷

(dowód: akta kontroli str. 841-858)

[...]⁸⁸

⁸⁵ Polskie Sieci Elektroenergetyczne.

⁸⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁸⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁸⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz.

(dowód: akta kontroli str.859-869)

Spółka nie występowała o przyznanie dodatkowych uprawnień do emisji, o których mowa w art. 36 ust. 1 i ust. 2 ustawy z 2004 r. o handlu uprawnieniami oraz 43 ust. 3 pkt 1 ustawy z 2011 r.

(dowód: akta kontroli str.7, 873)

[...] ⁸⁹

(dowód: akta kontroli str.925)

Wyjaśniając przyczyny dokonywania sprzedaży uprawnień Krzysztof Klein stwierdził, że: „...Spółka jest podmiotem prawa handlowego i posiada pełną swobodę do prowadzenia swoich interesów. Decyzje związane z kupnem lub sprzedażą uprawnień są wewnętrzną sprawą Spółki. Spółka jest też jedynym dysponentem posiadanych rachunków poszczególnych instalacji w rejestrze Unii...”.

(dowód: akta kontroli str.1173, 1177)

[...] ⁹⁰

(dowód: akta kontroli str.925 926-975)

[...] ⁹¹

(dowód: akta kontroli str.925, 946-947, 949-967)

Krzysztof Klein w sprawie przyczyn braku realizacji zadań inwestycyjnych ograniczających emisję CO₂ w sytuacji, gdy emisja rzeczywista i tak przekraczała przydzielone limity bezpłatnych uprawnień oraz czy z punktu widzenia interesu ekonomicznego Spółki korzystniejsze jest kupno uprawnień, czy podjęcie inwestycji zmniejszających emisję stwierdził, że: „Żaden akt prawny nie zobowiązywał i nadal nie zobowiązuje Spółki do realizacji zadań inwestycyjnych ograniczających emisję CO₂...efekt ten jest uzyskiwany wtórnie przy realizowaniu innych prac inwestycyjnych..., a przy aktualnych i prognozowanych na najbliższe lata cenach uprawnień nadal dużo korzystniejsze jest kupno brakujących uprawnień”.

(dowód: akta kontroli str. 1173, 1177, 1178)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁸⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁹⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁹¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

3. Efekty działań dostosowujących działalność gospodarczą do wymogów PEK, uwzględnieniem wpływu tych działań na koszty produkcji

Opis stanu faktycznego

3.1. Finansowe skutki działań związanych z wypełnieniem obowiązków wynikających z postanowień PEK.

Spółka w latach 2008-2014 nie poniosła żadnych nakładów inwestycyjnych bezpośrednio związanych z ograniczaniem emisji CO₂ (opisanych w pkt. 2.2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

(dowód: akta kontroli str.1167)

Spółka posiadała dwie instalacje do produkcji pary wodnej i gorącej wody (EC I i EC II). W jej ocenie nie było technicznych i organizacyjnych możliwości zakupu pary od podmiotów zewnętrznych w ilości zabezpieczającej potrzeby produkcyjne Spółki.

(dowód: akta kontroli str.1173, 1177-1179)

[...] ⁹²

(dowód: akta kontroli str.1150-1154)

[...] ⁹³

(dowód: akta kontroli str. 272-275, 1150-1154)

Spółka w 2015 r. kupiła brakujące uprawnienia do emisji za 2014 r za kwotę [...] ⁹⁴, która stanowiła [...] ⁹⁵% zysku Spółki za 2014 r. wynoszącego 80.173 tys. zł ⁹⁶.

(dowód: akta kontroli str.269, 272-275, 925, 1150-1154)

Oplaty za coroczne wprowadzanie CO₂ do powietrza wyniosły za lata 2008-2014 łącznie 1.810.878,38 zł, w tym za 2014 r. 416.544,71 zł.

(dowód: akta kontroli str.1155)

Z analizy przeprowadzonej przez Spółkę na 30.10.2015 r. wynikało, że [...] ⁹⁷

(dowód: akta kontroli str. 1147)

W sprawie dokonanych przez Spółkę analiz, jakiej wielkości środki finansowe będą musiały zostać przeznaczone na zakup uprawnień do emisji, jakie będzie źródło pozyskania powyższych środków oraz jak działania dotyczące zakupu uprawnień do emisji wpłyną na ceny oferowanych produktów w latach 2017-2020, Rafał Kuźmiczonek m.in. wyjaśnił, że: „...Analizy dotyczące określenia wielkości emisji są

⁹² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁹³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁹⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁹⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁹⁶ Wraz z innymi całkowitymi dochodami ogółem.

⁹⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

wykonywane. Uwzględniają one zapotrzebowania rynku na nasze produkty oraz przewidywana produkcję w przyszłości z uwzględnieniem inwestycji, które mają wpływ na emisje gazów cieplarnianych. Analizy dotyczące wielkości środków finansowych są wykonywane w sposób cykliczny zgodnie z prognozami, jakie są możliwe do uzyskania na rynku (giełda, domy maklerskie) Spółka zwraca uwagę, że są one elementem mocno zmiennym i uzależnionym od ciągle zmieniającej się sytuacji gospodarczej i politycznej nie tylko w Europie.... Już w roku bieżącym prognozy praktycznie zmieniają się co kilka miesięcy (ostatnio nawet co miesiąc) np. w wyniku wprowadzenia przez Komisję Europejską tzw. rezerwy stabilizacyjnej rynku MSR. Ceny są cenami giełdowymi i podlegają ich prawom, prognozowanie jak będą się kształtować w przyszłości a zwłaszcza w późniejszym okresie aktualnego okresu rozliczeniowego (lata 2017-2020), kiedy zadziała już nowy mechanizm uchwalony przez Komisję Europejską jest praktycznie niemożliwe do ustalenia...”

(dowód: akta kontroli str.1159, 1161-1162)

Wg jednej z posiadanych przez Spółkę prognoz średnia cena EUA wyniesie za: 2016 r. 8,50 euro, 2017 r. 8,80 euro a za 2018 r. 9.04 euro.

(dowód: akta kontroli str.1161)

3.2. Efekty ekologiczne zastosowania mechanizmów wynikających z ustawy z 2011 r. oraz ustawy z 2004 r.

Spółka w latach 2008-2012 na instalacje objęte EU ETS (EC I i EC II) uzyskała 3.351.365 uprawnień do bezpłatnej emisji, [...] ⁹⁸

(dowód: akta kontroli str. 818-819)

Rafał Kuźmiczonek wyjaśniając [...] ⁹⁹

(dowód: akta kontroli str.1159, 1162)

Niedobór bezpłatnych uprawnień na emisję w 2014 r. wyniósł 424.788 (po uwzględnieniu nadwyżki uprawnień z 2013 r. i wielkości emisji w 2014 r.). Spółka dla pokrycia niedoboru uprawnień do emisji za 2014 r. kupiła w 2015 r. [...] ¹⁰⁰.

(dowód: akta kontroli str. 819, 909-911, 924-975)

[...] ¹⁰³

(dowód: akta kontroli str. 912)

3.3. Wpływ realizacji obowiązków nałożonych przez PEK na koszty działalności oraz konkurencyjność Spółki.

⁹⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

⁹⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

¹⁰⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

¹⁰³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

Emisja CO₂ w latach 2008-2014 wyniosła łącznie 10.464.129 Mg¹⁰⁴, w tym 5.484.905 Mg z instalacji do produkcji amoniaku.

(dowód: akta kontroli str. 409)

Krzysztof Klein wyjaśnił, że: „Emisja... głównie zależy od wielkości produkcji amoniaku wykorzystywanego do produkcji mocznika (powstającego ubocznie) CO₂ oraz różnych wskaźników emisji oraz wartości opałowych na podstawie, których wylicza się emisję. Są to wartości laboratoryjne, dostarczane paliwo ma zmienny skład, który wpływa na ww. wartości...”.

(dowód: akta kontroli str. 1171, 1174)

Emisja CO₂ z instalacji do produkcji amoniaku, na 1 kg wyprodukowanego produktu wynosząca w 2008 r. [...] ¹⁰⁵

(dowód: akta kontroli str. 993)

Edward Fudro specjalista ds. emisji gazów cieplarnianych oświadczył, że niski poziom wskaźnika emisji CO₂ na 1 kg produktu¹⁰⁶ w latach 2009-2010 wynikał z mniejszej produkcji amoniaku przy utrzymaniu produkcji mocznika. Krzysztof Klein oświadczył, że uwzględniając przepisy unijne, tj. całość spalonego paliwa zużywanego na produkcję amoniaku (bez możliwości odliczenia ubocznie powstającego CO₂ do produkcji mocznika to ww. wskaźnik będzie wynosił w latach 2008-2014 odpowiednio [...] ¹⁰⁷. Na wskaźnik emisji bardzo mocny wpływ na zachowanie ciągłości pracy instalacji, każde wyłączenie i włączenie linii produkcyjnych powoduje straty gazu czyli wpływa na podniesienie wskaźnika.

(dowód: akta kontroli str. 42, 993, 1169, 1175)

Rafał Kuźmiczonek w sprawie: 1) wpływu, jaki na kształtowanie się ceny sprzedaży ciepła i finalnych produktów z pozostałych 3 instalacji miała realizacja postanowień PEK w tym, jaki był udział procentowy w cenie jednostkowej produktu kosztów bezpośrednich wynikających z EU ETS oraz jaki był stopień wzrostu kosztów wytworzenia sprzedanych produktów dla każdej z instalacji z powodu zużycia zakupionych uprawnień do emisji oraz innych ewentualnych kosztów związanych z wymogami PEK, zaliczanych do kosztów wytworzenia sprzedanych produktów, oraz 2) wpływu, jakiego na działalność Spółki w perspektywie lat 2017-2020 i kolejnego okresu rozliczeniowego, będą miały postanowienia PEK wyjaśnił, że realizacja wymogów PEK nie ma bezpośredniego wpływu na ceny produktów [...] ¹¹⁰

(dowód: akta kontroli str. 1158, 1160, 1163-1166)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁰⁴ Emisja z EC I, EC II i z instalacji do produkcji amoniaku, bieli tytanowej i nawozów.

¹⁰⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

¹⁰⁶ Dalej wskaźnik.

¹⁰⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

¹¹⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) – NIK wyłączyła jawność informacji w interesie Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia lutego 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

Kontroler
Radosław Kropiowski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

.....
podpis